

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

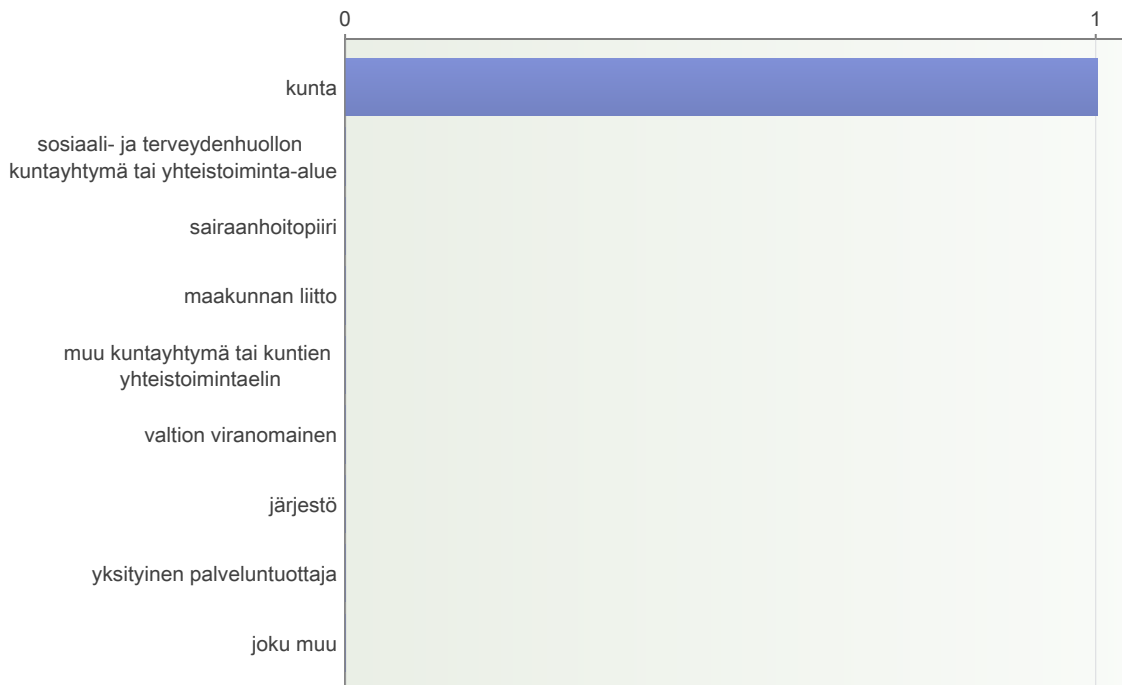
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Kuhmoisten kunta	Hallintojohtaja Sanna Luukkanen	Toritie 34a, 17800 Kuhmoinen, sanna.luukkanen@kuhmoinen.fi, p. 040 091 5660	27.11.2017	Kunnanhallitus

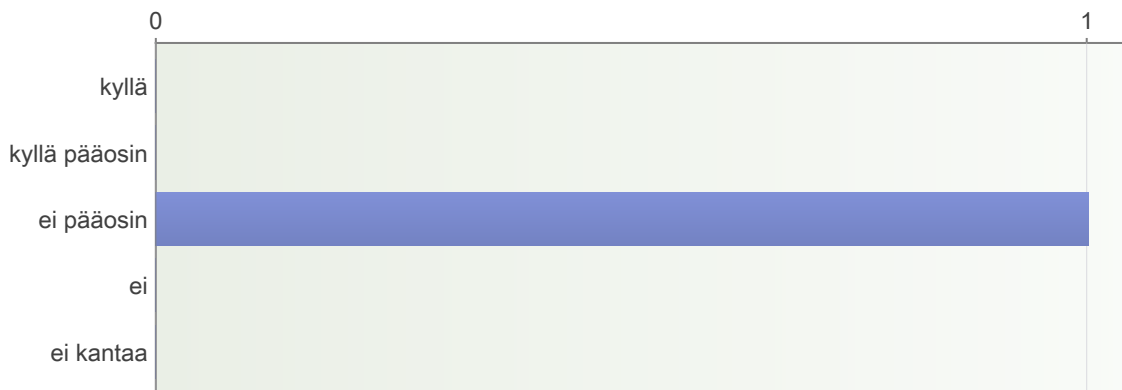
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

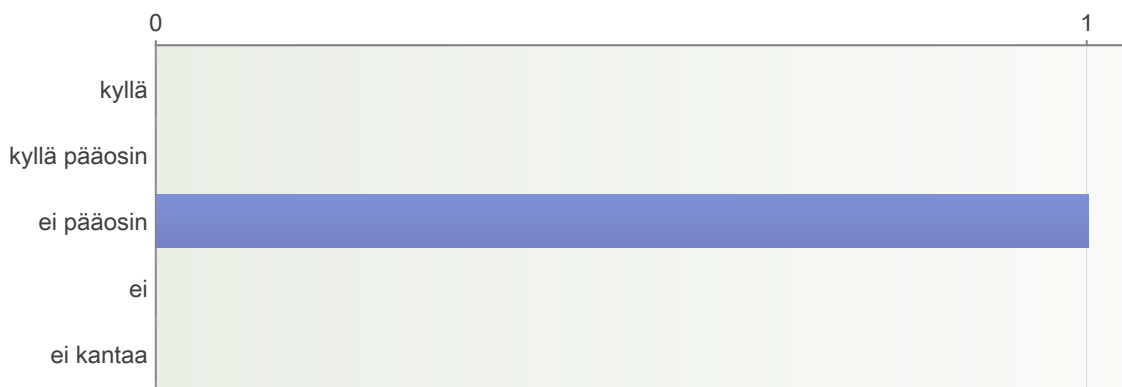
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- valinnanvapaus toteutuu parhaiten taajaan asutuilla kaupunkiseuduilla, missä on riittävästi valinnan mahdollisuuksia
- valinnanvapaus on asiakkaan kannalta monimutkainen järjestelmä
- sähköisen asioinnin lisääntyminen asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

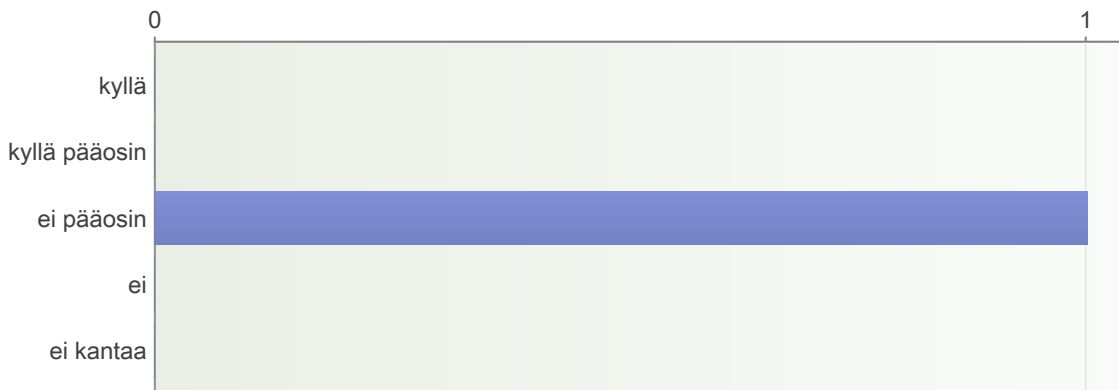
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- lakiesitys on keskeneräinen, valinnanvapausjärjestelmä on asiakkaan kannalta vaikeaselkoinen
- tuottajalla on tärkeä rooli aidon valinnanvapauden toteutumisessa, isoilla tuottajilla on paremmat mahdollisuudet ylläpitää riittävän laajaa palveluvalikoimaa verrattuna yksittäisiin ammatinharjoittajiin

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

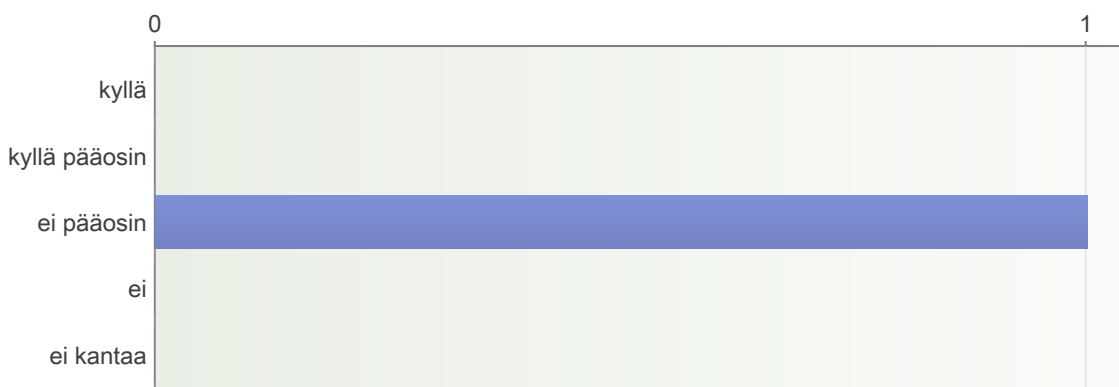
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- valinnanvapaus ei toteudu yhdenvertaisesti maan eri osissa, kaupunkiseudulla valinta onnistuu paremmin kuin harvaan asutuilla seuduilla
- palvelusetelien käytön periaatteissa saattaa olla erilaisia käytäntöjä maakuntien kesken
- tuottajien välillä erilaisia hoitokäytäntöjä, jolloin valvonnan osuus lisääntyy

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

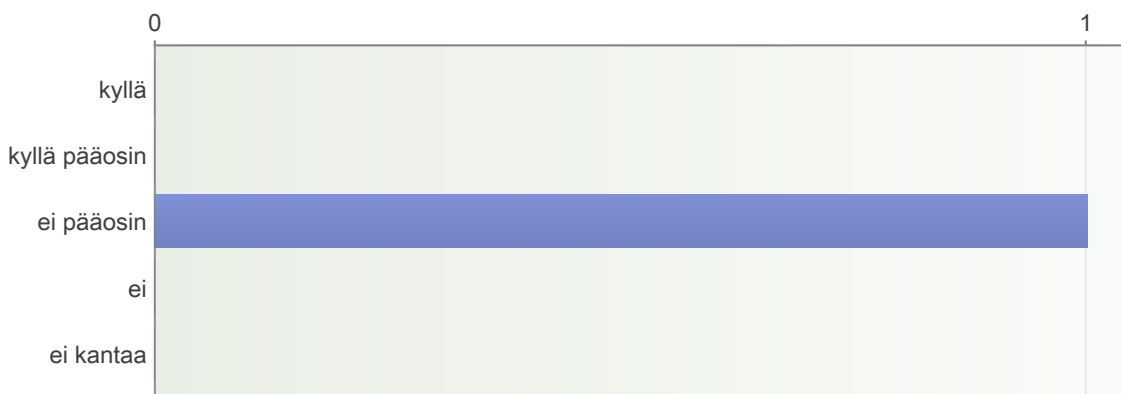
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -integraation toteutuminen on maakuntien hallinnon vastuulla ja osin kaukana asiakkaan arjesta (asiakaslähtöisyys vaarantuu)

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

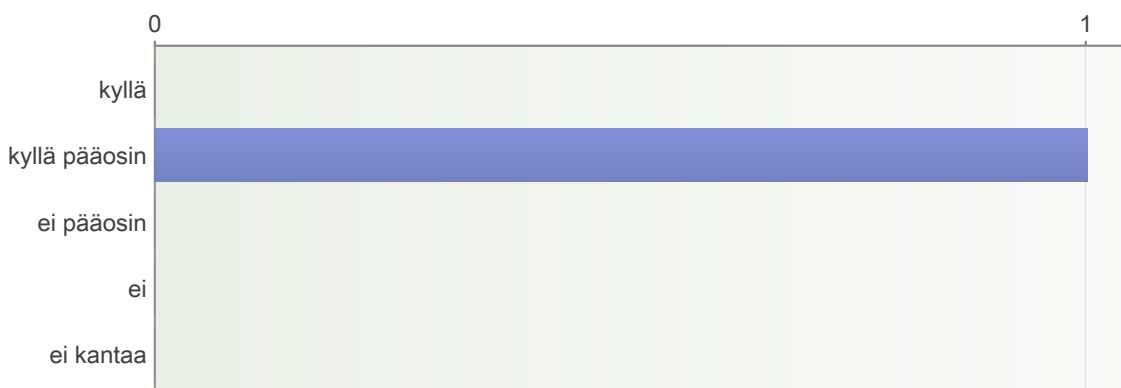
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -sote-uudistuksen keskeinen lähtökohta on palvelujen integroiminen, lakiluonnos ei tarjoa siihen konkreettisia keinoja

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

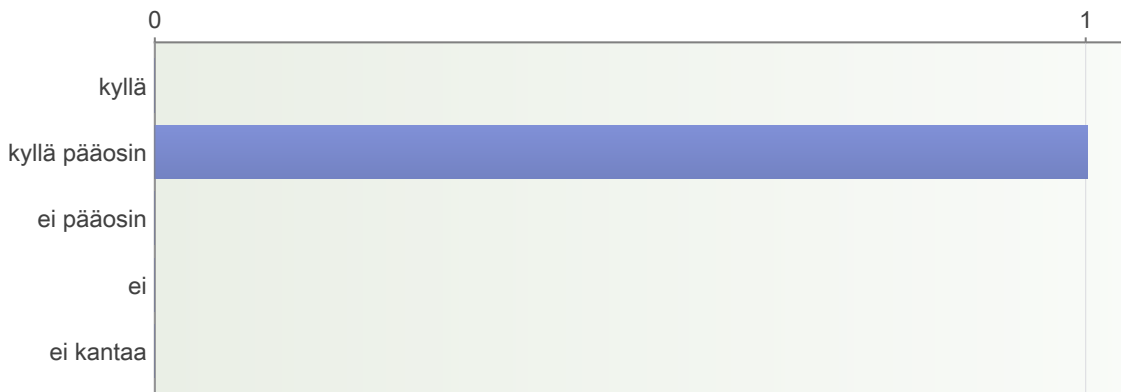
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

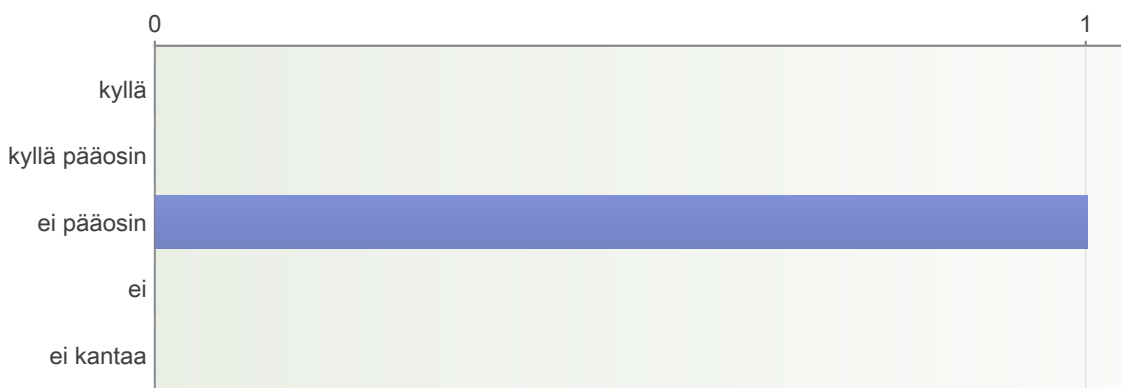
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -palveluntuottajien välille syntyy kilpailutilanteita erityisesti suoran valinnan piirissä olevien palveluiden osalta, mutta myös asiakassetelillä tuotettavissa palveluissa, jolloin valinnanvapaus on hyvä lähtökohta toimintatapojen uudistamiselle erityisesti kaupunkialueilla

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

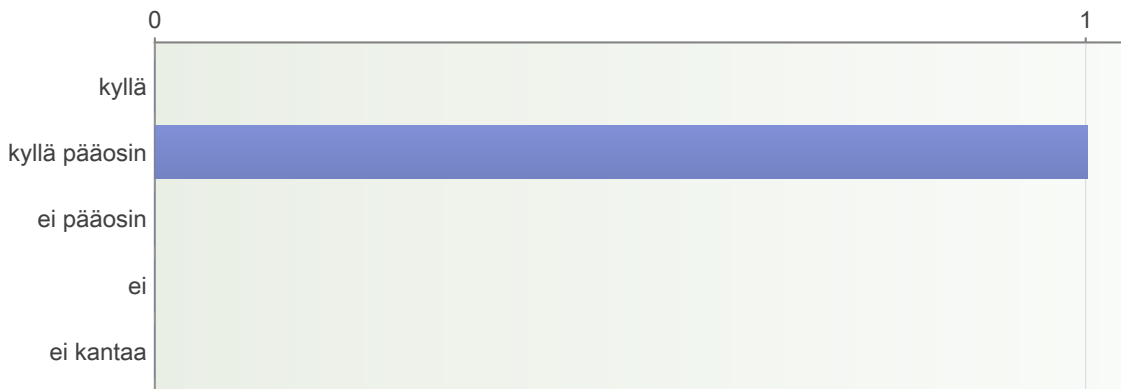
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- kansalaisten neuvonta, asiakassetelien myöntämisperusteiden määrittely ja niiden noudattaminen, palveluiden laadun seuranta, hoidollisten tavoitteiden asettaminen sekä niiden seuranta edellyttävät kaikki mittavaa valmistelua ja tietojärjestelmiä. Näin ollen muutoksesta aiheutuvat kustannukset kasvavat

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- muutoksena aiempaan lakiluonnokseen on se, että myös maakunnan liikelaitos voi olla suoran valinnan palveluntuottaja. Myös yhtiöittämisvelvoite on poistettu. Asiakas saa suoran valinnan palvelut maakunnan liikelaitokselta, jos hän ei valitse muuta suoran valinnan palvelun tarjoajaa

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- edelliseen lakiluonnokseen verrattuna sote-keskuksen lakisääteistä palveluvalikoiman listausta on täsmennetty. Määrittely on kuitenkin ns. ylätasoinen ja se voidaan tulkita monella tavoin. Maakunnassa tulisiikin määrittellä tarkemmin, mitkä palvelut kuuluvat sote-keskuksen tuotettaviksi palveluiksi

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

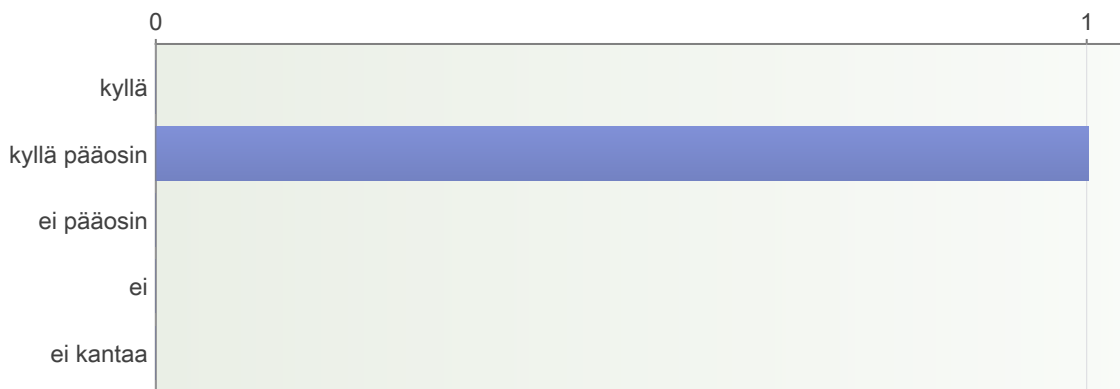
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

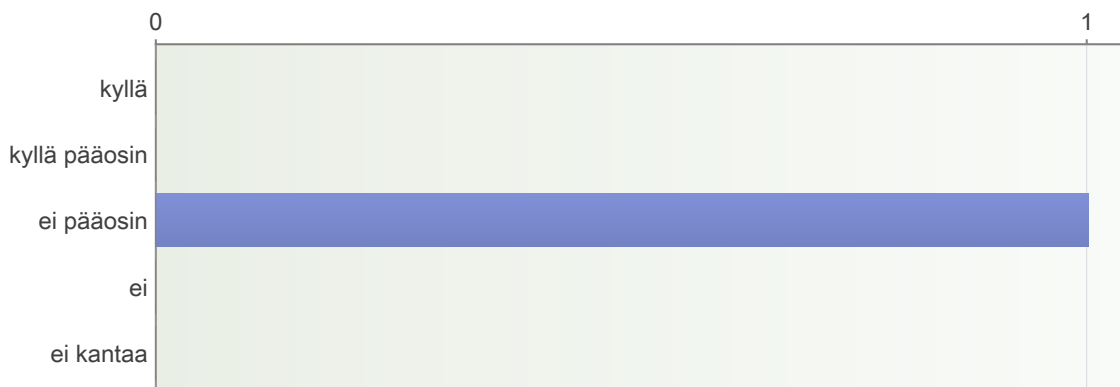
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- -lakitasolla palvelut on määritelty melko tarkasti. Maakunnissa tulisi kuitenkin sopia tarkemmasta työnjaosta

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

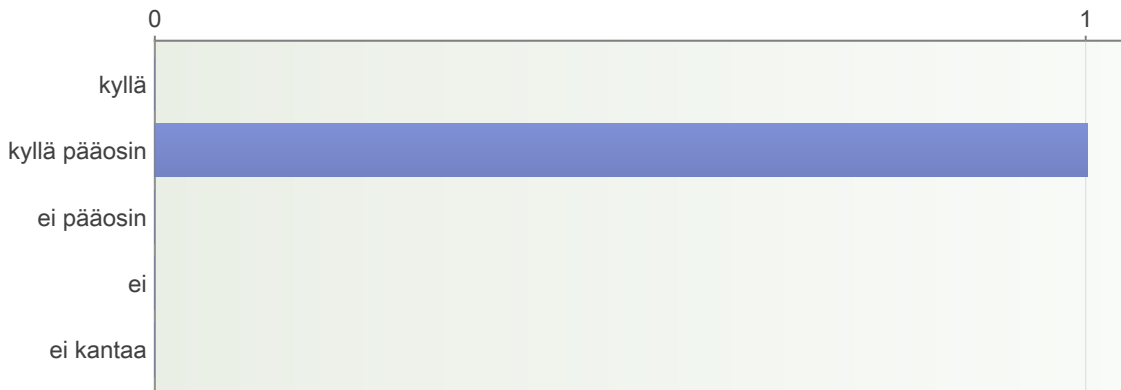
28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- -maakunnissa tulisi sopia tarkemmasta työnjaosta ja määrittelyistä

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

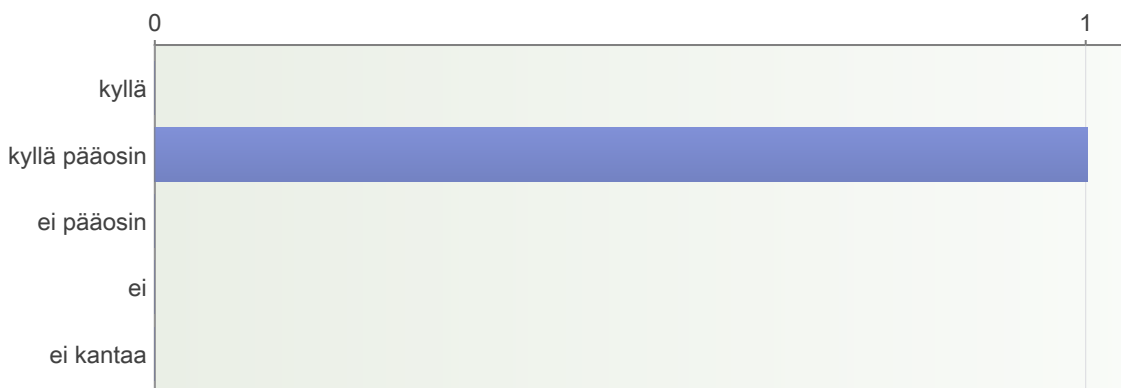
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -aikaisempaan lakiluonnokseen verrattuna on selkeästi linjattu, että sosiaalipalveluja saa ainoastaan maakunnan liikelaitoksesta

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

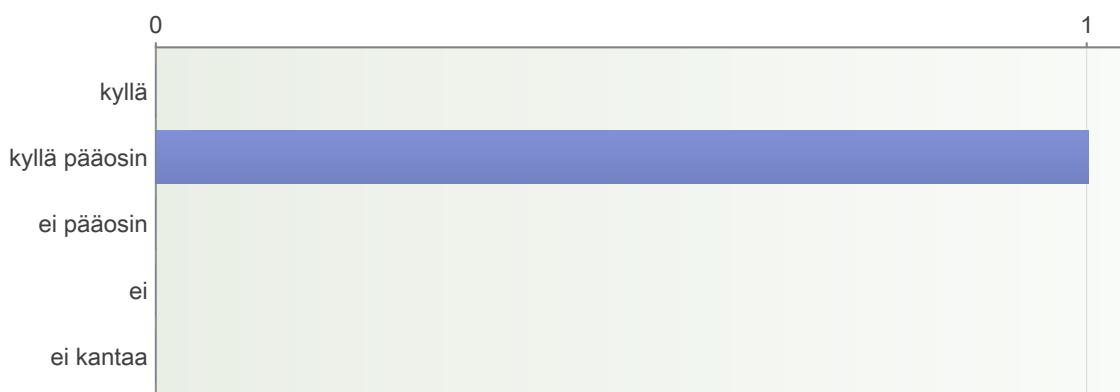
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- asiakkaan kannalta on tärkeää turvata palvelun tasalaatuisuus riippumatta palvelun tuottajasta

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- tieto mahdollisesta palveluyksikön vaihtumisesta tulee kulkea joustavasti ja luotettavasti järjestelmissä, jotta asiakkaan palvelun saanti ei vaarannu

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

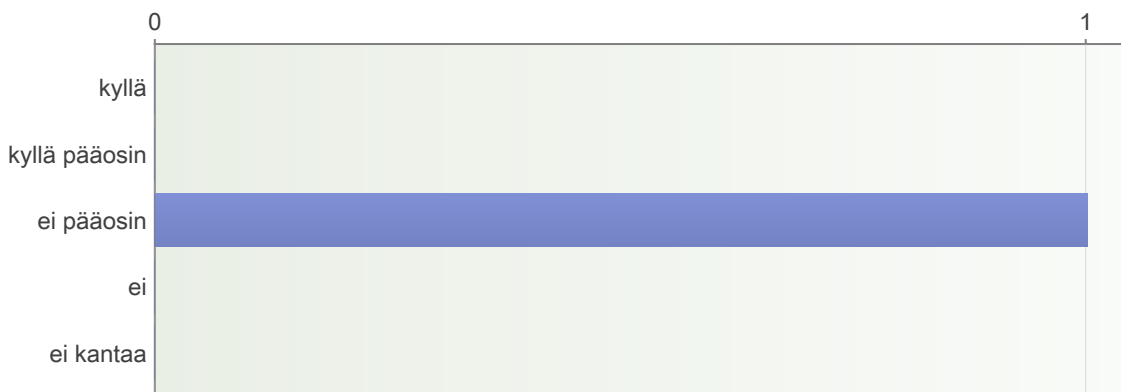
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- tässä lakiluonnoksen kohdassa jää epäselväksi, onko maakunnalla velvoite tarjota asiakasseteliä kaikissa 24 §:ssä mainituista palveluissa

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

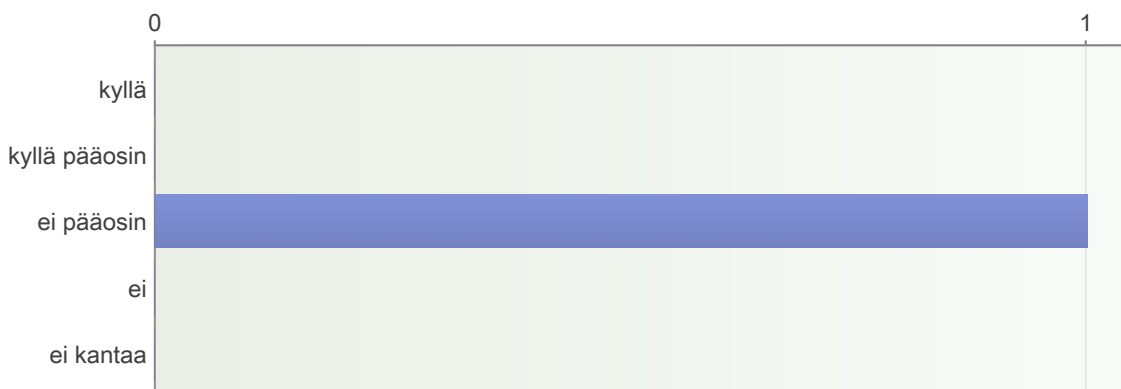
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- maakunnan ohjaus-, valvonta ja sopimusmenettely tulee vaatimaan resursseja enemmän kuin nykyään

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

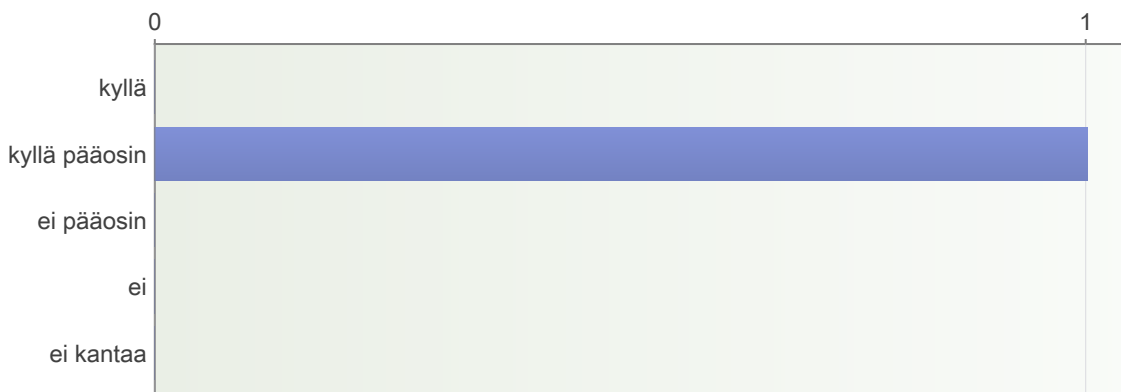
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -asiakkaan erikoissairaanhoidon palvelujen pirstoutumisen, hoidon yhteensovittamisen ja jatkuvuuden riskit ovat olemassa

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

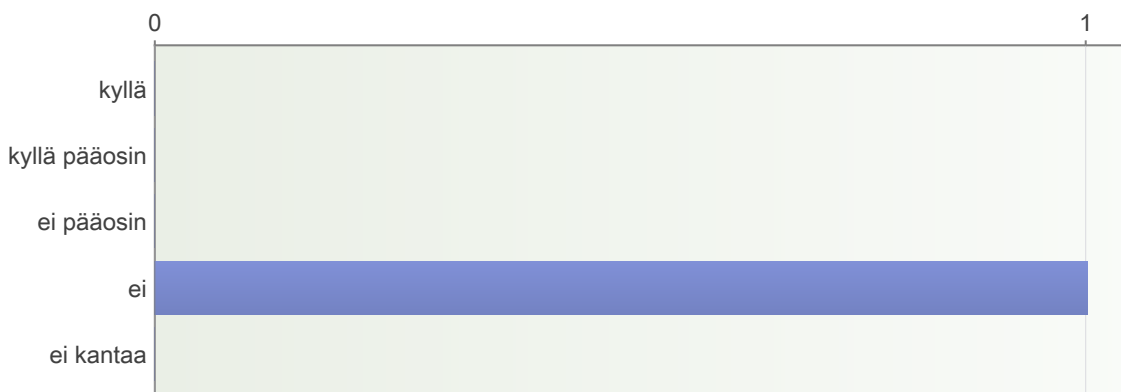
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -valinnanvapaus edellyttää myös ohjausta ja sääntelyä, jolloin maakuntien keinoja ja ohjausvaltaa tulee lisätä

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

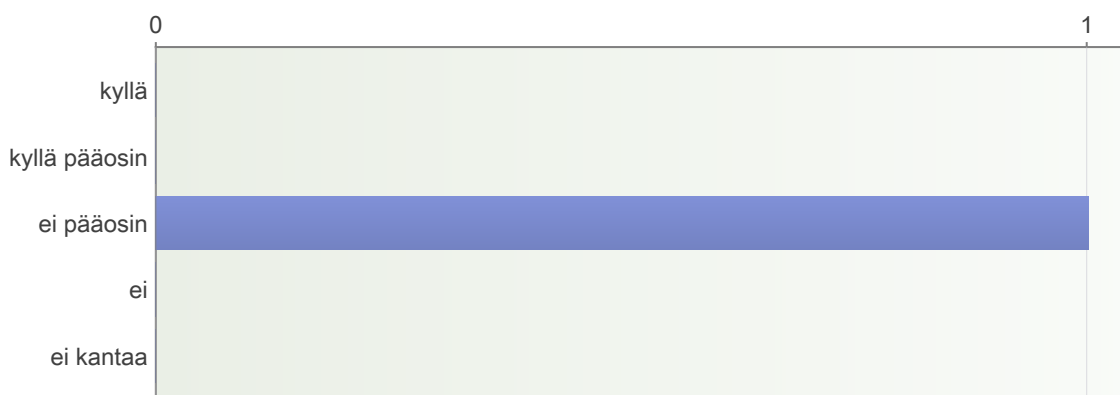
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -maakunta päättää asiakaseteleiden käytön periaatteista, asiakassetelin piirissä olevien palvelujen osuus tulee olla riittävä
- maakunnan hallinnossa tulisi olla riittävästi asiantuntijaosaamista, koska palvelutarpeen arviointi ja hoitopäätös on maakunnan vastuulla

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- pitkäaikaista tukea ja palveluita tarvitsevien palvelut on tarkoituksenmukaista koordinoita yhdeksi kokonaisuudeksi
- henkilökohtaisen budjetin muutoksia voi tehdä asiakkaan, tuottajan tai maakunnan aloitteesta, mutta lain perusteluissa ei ole määriteltynä hyväksyttäviä perusteista muutokselle

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

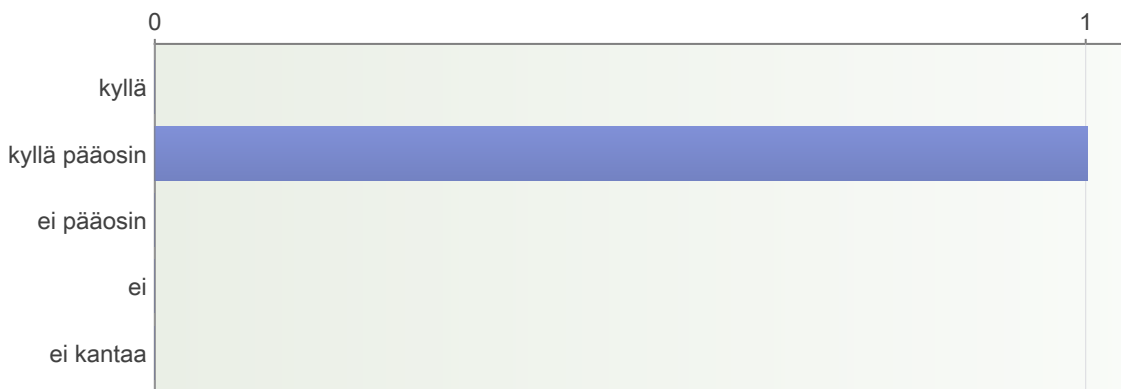
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -asiakkaan mahdollisuuteen valita julkinen palveluntuottaja sisältyy jo olemassa olevaan lainsäädäntöön ja tätä valinnanvapautta on perusteltua jatkaa
- aito valinnanvapaus edellyttää sitä, että valinnan tekee tosiasiallisesti asiakas itse eikä häntä hoitava lääkäri

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

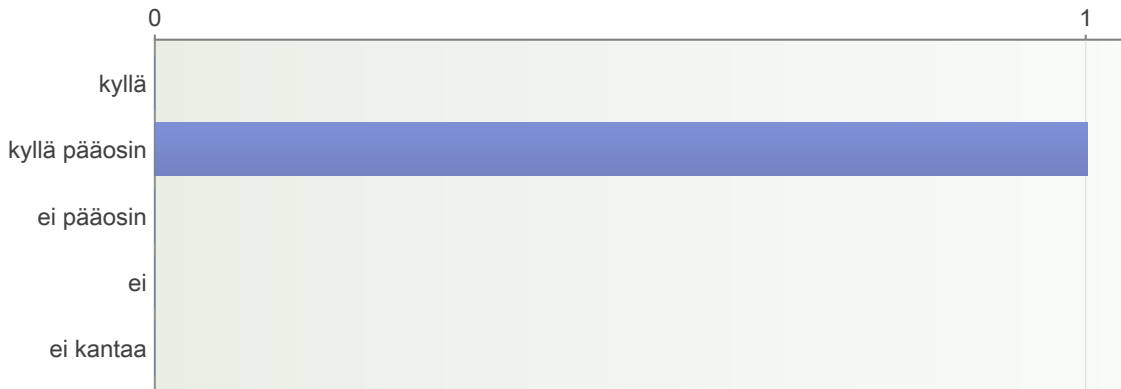
50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -hyväksymismenettelyyn tulee luoda valtakunnallisesti yhteinen kriteeristö

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

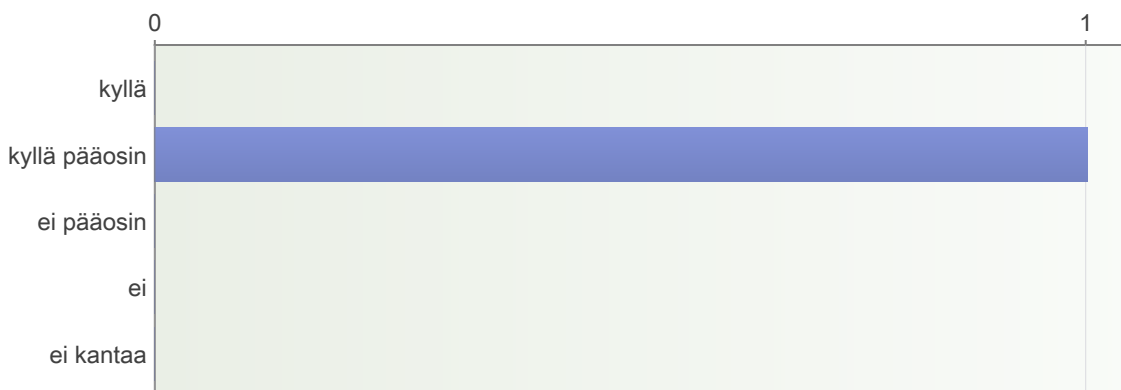
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -useamman maakunnan alueella toimivien palveluntuottajien on tehtävä sopimukset jokaisen maakunnan kanssa. Sopimuksen sisältö voi olla erilainen eri maakunnissa. Asukasnäkökulmasta tämä on eriarvoistavaa -maakunnalla säilyy järjestämisen ohella viimeistään vastuu niissä tapauksissa, joissa palveluntuottajat eivät ole pystyneet tuottamaan vaadittua palvelua

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

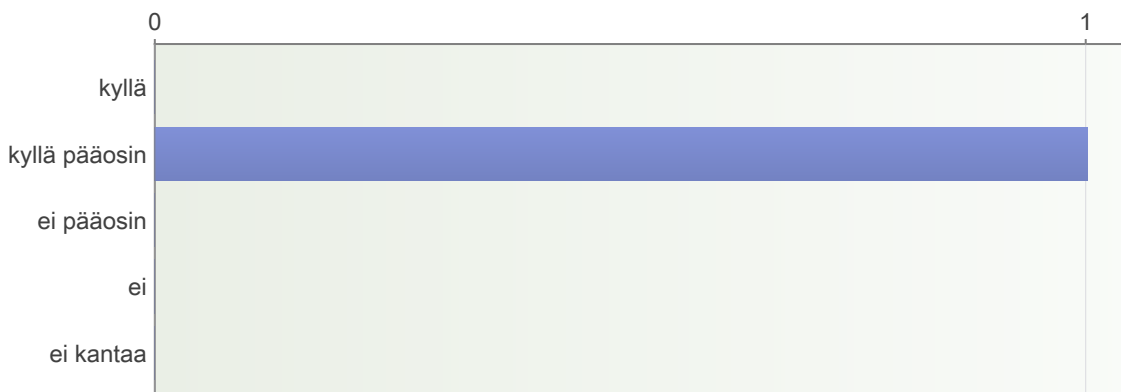
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- järjestäjän ja tuottajan välinen sopimus on tarpeellinen
- sopimusten lukumäärä tulee olemaan korkea, joka osaltaan lisää hallinnollisia kustannuksia

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

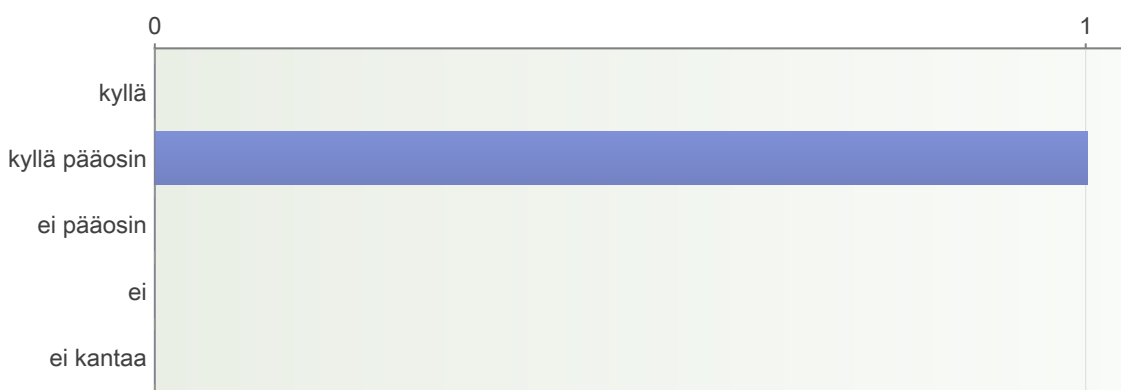
Vastaajien määrä: 1

- palveluntuottajille on tarkoituksenmukaista asettaa ehdot yhteiskunnallisesta toiminnasta
- pienet palveluntuottajat ovat eriarvoisessa asemassa suurempiin palveluntuottajiin nähden (ei välttämättä varaa tarvittavien tietojärjestelmien hankintaan jne.)

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

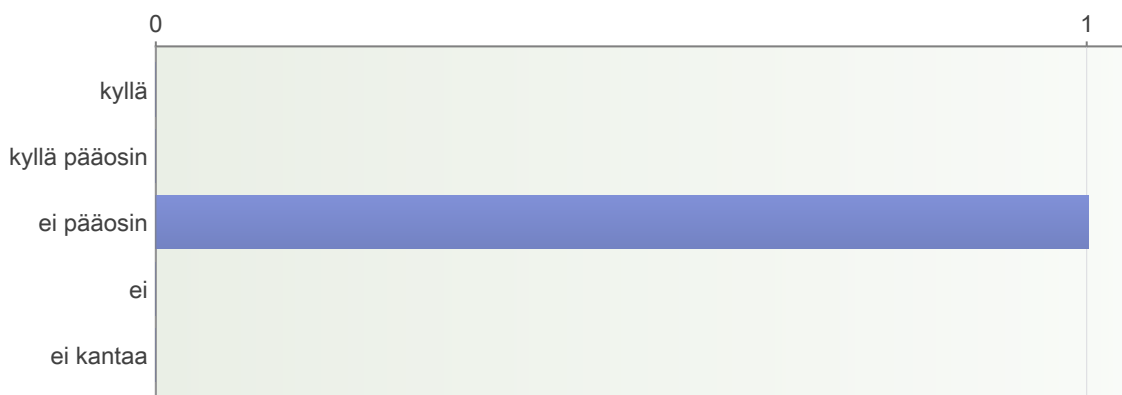
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- oikean korvaustason määrittelyminen voi olla käytännössä vaikeaa
- maakuntien erityispiirteiden vuoksi voi olla mahdollista, että kustannustaso tulee nousemaan

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

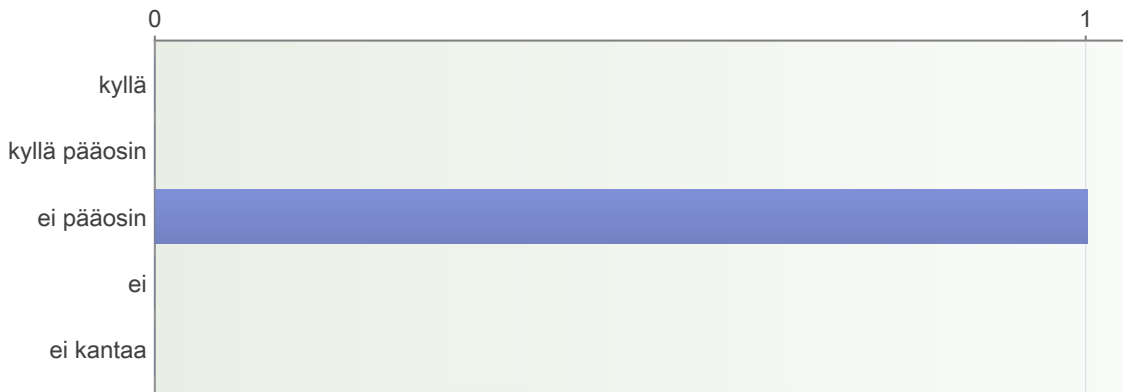
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- lakiluonnoksessa tulisi asettaa selkeät, kaikilla tiedossa olevat hyvän, tuloksellisen toiminnan kriteerit, joiden saavuttamisen jälkeen tuottaja olisi oikeutettu esim. ylimääräiseen korvaukseen/palkkioon

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

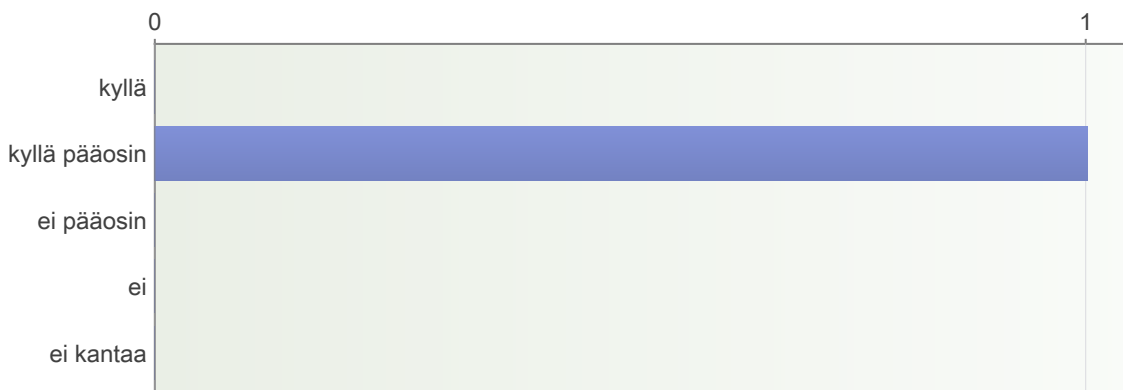
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- täysin tasapuolisia toimintaedellytyksiä on haastavaa luoda maakunnan liikelaitoksen ja yritysmuotoisten toimijoiden välille, koska toimijoihin kohdistuvat säädöspohjaiset velvoitteet ovat erilaisia

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

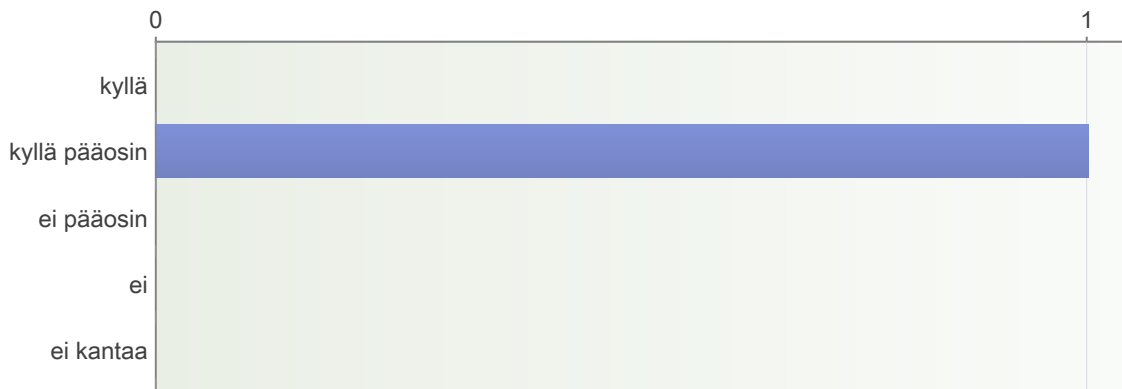
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -voimaantulon porrastaminen on tärkeää hallitun toimeenpanon mahdollistamiseksi
- siirtymävaiheessa valtakunnallinen muutostuki on turvattava

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

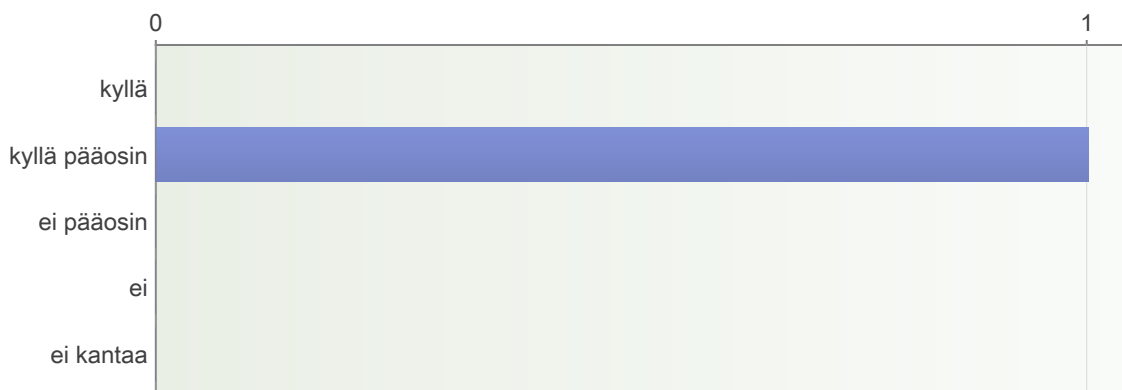
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -voimaantulon porrastaminen on edellytys hallitulle toimeenpanolle

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

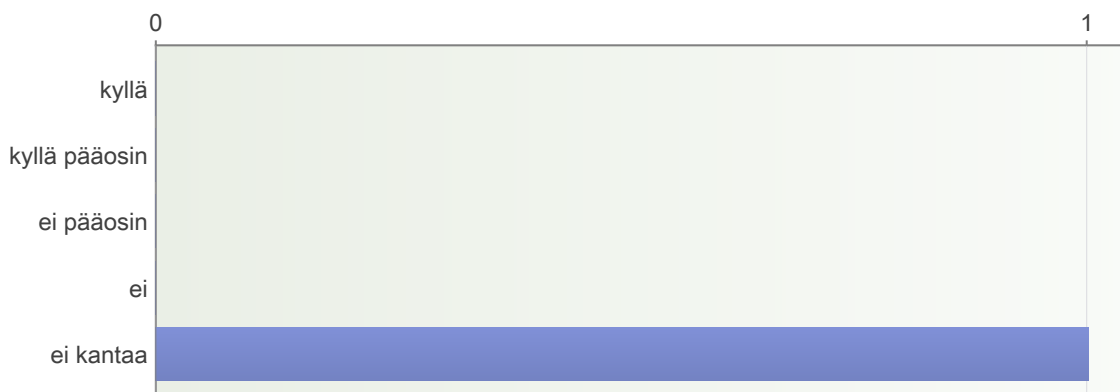
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -voimaantumun porrastaminen on edellytys hallitulle toimeenpanolle

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

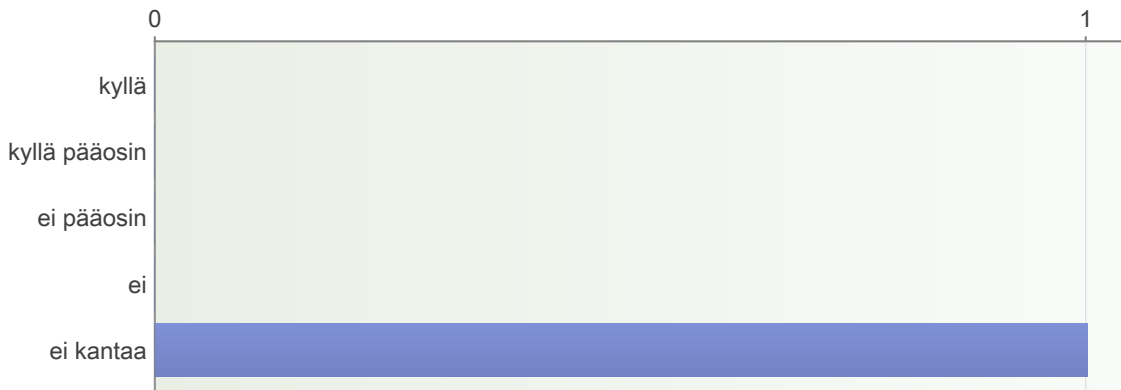
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- aloittelevilla ja kaikkein pienimmillä toimijoilla voi olla vaikeuksia täyttää kaikkia järjestelmän vaatimuksia
- palveluntuottajatkin tarvitsevat opastusta ja asiantuntijatukea lain toimeenpanon alkuvaiheessa

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- vaikutusten arvioinnin tekee haasteelliseksi se, että vastaavanlaista uudistusta ei ole tehty tässä muodossa aikaisemmin
- vaikutukset näkyvät vasta vuosien kuluttua ja osa vaikutuksista voi olla arvaamattomia

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Laki muuttaa kunnan perinteisen roolin perusteellisesti. Kunnan, maakunnan, yritysten ja järjestöjen kesken on tehtävä toimivaa yhteistyötä. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä on huolehdittava jatkossa yhteisvastuullisesti.

Kunnan toiminnasta lähtee suuri osuus maakunnan vastattavaksi toiminnaksi. Sote-henkilöstön työnantaja vaihtuu. Kyseessä on valtava muutos lakeihin sisältyvine uudistuksineen. Henkilöstön osalta muutokset aiheuttavat epävarmuutta töiden jatkuvuuden suhteen. Kunnan asukkaille voi aiheuttaa epävarmuutta se, missä he jatkossa asioivat ja miten heidän kuuluu toimia tässä uudessa tilanteessa.

Maakunnan henkilöstötarpeen arviointi on haasteellista, koska ei ole olemassa ennusteita siitä, kuinka paljon asiakkaita tulee siirtymään yksityisten tai järjestöjen tuottamien palvelujen piiriin.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa on kirjaus muutostuen tarjoamisesta. Uudistuksen toimeenpanon toteutuksessa tarvitaan myös asiantuntijatuen lisäksi rahoitustukea, jotta asiakkaiden palvelujen saatavuus ei vaarannu muutosvaiheessa.

Lakiesitys luo myös riskin siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden vastaanotoilla kuluu kohtuuttomasti aikaa lain vaatimusten hallinnolliseen toteuttamiseen.

Sähköisten tiedonhallintapalveluiden käyttö lisääntyy uudistuksen myötä huomattavasti. Niille kansalaisille, joilla ei ole käytössään tietokonetta tai taitoa käyttää ko. järjestelmiä, tulee varmistaa riittävä tiedonsaanti valintojen pohjaksi.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasetelijärjestelmää tulisi yksinkertaistaa siten, että siihen kirjatut asiat eivät jätä tulkinnanvaraa.